



معاصر شاعرىمىز

اكبر رزاقي

بىرینجى درجهلى عدىه و كىلى،
يا زىچى و قلم دوستوم آقاي علىكمالى
شاعر تىليم خاتدان صونرا ساوه

شهرىنин خرقان ماحالىنىن مصرقان كندىنده دوعولوب، ياشايان، آنا
دىلىمېزدە اوون مىن بىت دن آرتىق گۈزەل شعرلىرىن مؤلفى اولان آقاي
اكبررزاقي يىلە بىرى تانىش اشتدى و بويوك بىرا رىغانلا اونوبىزىملە
گوروشدوردو.

مصرقانلى حاجى قاسم اوغلو اكברرزاقي ٤٦ ياش سرحدىنى آشمىش،
ساغلام، استعدادلى، انزىلى، كندچى عائلەسىنده بويما - باشا چاتان، عمر
- و نون اساس حصەسىنى اكينچىلىك، باعچىلىق و حىواندارلىقلا كېچىرەن
بىرشاعر، حقىقتا دە زەختىشكىش، امكچى ورنجىر طبقةسىنىن لىاقتلىنىمايندە
سى دىرى، او، ٤٥ ايلدهن چوخ بىرمىت دە سۈزۈن اصل مۇتاسىندا مادى
معنۇي نىعمىتلەر ياراداركىن كند و كندلى حىاتىنى درىيىن سېير اىدەرگى
اوز دىگرلى مشاهىدە لرىنى شعردىلىي يىلە بىيان اىدىب عمومىتىلە كېچىمىشىدە
ايران كندلى لرى آغىر، دۈزۈلمىز و آجىنا جاقلى وضعىتنى، كندلى و اكتىچى
حىاتىنىن مختلف صحنه و ساحە لرىنى تصویر و ترنم اىتمىشىدیر، اثرلىرىنىدە
اىل - او بانىن آغىر ياشا يىشىنى، عادت و عنعنە لرىنى، زەختىشكىش كندساكىن
- لرىنىن هرجور و چوخ جەتلى ظلمە، جىرى، استئما را، تجا وزە وغا راتە
معروض قالما لارىنى اوز ساتىرىك شعردىلىي يىلە نظمە چىكمىش، مظلوم گۇنىش
خلق كوتىلە لرىنىن سىاسى، اجتماعى و اقتصادى محرومىت لرىنى، دولت
ما مورلارىنىن هەر طرفلى چىرى ظلم و تىعدى لرىنى، آج گۈز و طفىلى اربابلار
خانلار و بىگ لرىن حدودسوز جناپتلىرىنى، يازىق و پناھ سىز كندلى لرىن

مالينا، جانينا وبوتون مقدسانينا حيا سيزجه سينه گوزتىكمەلرینەسا تىرا آتشى ياغدىرىپ، قورخما دان وچكىنەمە دن، صون درجه جسارىت وشجاعت لەكىندىلى لرىن تاپدا لانا حقوقلارىنى مدافعە ائتمىشدىر، فكرىمىزجه اگر بىز بېغىوک، صابرین يارارلى وارڭلارىنىن اولان شاعرا كىر رزا قىنى بوتون بېھلىي رۈيىتى اختناق دۇورو كند حىاتىنىن تىرىن مجوسو وكندىلى لرىن حقوق وشرفى نىن اصىل مدافعە چىسى آدلاندىرساق هىچ بىرسەھوە ويا لىنىشلىقا يول وئرمە مىشىك و يانىلما مىشىق،

بىزايىك دفعە بوجسارتلى شاعرو گۈزەل خطاط لا گۇرۇشىندا وندان كيم اولوب، هارالى اولوب، هارادا نىچە ونمە قدر تحصىل آلماسى حقىنە سئوال وئردىك سئوالىمېز بىلە جواب وئردى :

"من بىر مىرقانلى رعيت اوغلو، رعيت، مكتبىم كند اجتماعى محىطى،

معلمىم زەختىش خلق كوتلەلرى وا خودوغوم درس دە ابجد، هۆز وۇتى يە
قدر اولموشىدور،"

دوغرودان دا خلق آراسىندان چىخىميش و اۇز - اوزونو تربىيە ائتمىش و خىقىن و روزگار دن تعلیم آلماش و علم و ادب اوكىرنىميش انسانلارنى قدر قىدرتلى، عظمتلى، لىياقتلى وبارۋەن اولورلار و آقاي اكىررزاقى دە بو كىيمى خودساخته آدا ملاردان دىرلار.

آتالار دېمىشىكىن عطرى عطا رىن تعرىيفى يوخ، اعزىز ئظرى تانىتىدىرار، بودور بىز اونون زىنگىن، معنالىي ودرىن يارادىجىلىقىنا مراجعت اشىدip بوسادە زەخت آدا مى نىن شەعرلىرىنىن نىمونە لىرگۇستەرمك اىستە يېرىيک .
شاعرين "كىندىنا مە" ، "تىشويق بە انقلاب" ، "هاچان اويانار" ، "اكىنچى لىرە خطاب" ، "منەنە" ، "ها مى آغلابىير" و اونلارجا بوكىمىي ھىجانلى وانقلابى شەعرلىرى گۈز قابا غىشدا دىر، بوكىمىي شەعرلىرىنىن اختىما - رلا مصرااعلار گۇستەرمك لە ياناشى شاعرين ايکى شەعرىنى "ارباب و رعيت" (شاعرين اۇز خطى ايلە) بىرده "يا مانى گلىر" شەعرىنى بوتونلۇك لە او خوجولارين نظرىتە چاتدىرىرىق، اميد اشىدیرىك كى، بومبا رزورزەتىش شاعرين دىوانى تىزلىك لە وبوئۇنلۇكده چاپ اولوب قدربييان خلقىمېزىن اختىارىندا قويولسۇن .

ايندى بوسىز بودا شاعررزاقى نىن اورەك سۈزلىرى

"كىندىن وضعىتى" (شەعرىنىن بىرئىچە مصراع)

قلبىم يانار چوخ، آوارە كىندىلى * سن تك ذليل و هم خوارە كىندىلى

هرنه قازاندین ارباب آپاردي * وغرهی شراب گلناره کندلی...
 دنیادا يو خدور سن کیمی بد بخت * ای اوستو باشی بوز پاره کندلی
 ايشله یای و قیش ائیله تقلا * ایکی گوزون تا آغاره کندلی...
 ای کوینگی بئز، تو مانی متقال * عمرونده حسرت چلواره کندلی...
 ۸۰ مصراعدا ن عبارت اولان بو شعرده شاعر دعورونون چاتما زلیقلاری
 نی، کندلی لرین دوزولمز و آجیشا جا قلی وضعیت لرینی، هر طرفدن زورا،
 جبره، ظلمه، تجا وزه معروض قالیب تپه دن دیرناغا قدر سویولما لارینی،
 همیشه آج - یا لاواج، چیلپاق ولوت اولما لارینی گورورسونوزنے قدر ده
 عارفانه بیردیله تصویر و ترجم ائتمیشدیر.
 " منه نه "

خلقده يو خدور اگر صدق و صداقت منه نه * اشیلمه زیا کی خدا و نده عبا دت منه نه
 عزت طبع و مناعت دعوتب عنقا ید اگر * عوضینده چوخ اولوب جهل و جهالت " ذره جه خلقده تقوا و فضیلت یوخ اگر * وارنه قدرای سنه سن اونلاردا لیا مت"
 کیمیا اولموش اگر صدق و صفا، عهدوفا * چوخ اولوب خدمعه و نیرنگ وعدا وт "
 تا جروکا سب وا صنافه بودعورده گر * یو خدو بیرذره جهان صاف و مرود منه نه
 گورورسونوز بوصا برانه شعرلرده شاعر زمانه سی تین یارا ما زلارینی،
 واونلارین چرکین حرکت لرینی نشجه ده تنقید وطنز آتشینه تو توبه دعورون
 فتنه و فسا دلارا بورونمه سینی تصویر ائدیب نشجه ده مها رتله افشا ائتمیشد
 هله شاه هلیق اصول اداره سی و بھلوی رژیمی دعورونده، شاعر تا م جسارت
 له هرجور فاجعه نی نظره الاق ۸۰ مصراعدا ن آرتیق نمونه سینی آشاغیدا
 وئردیگیمیز شعرینده پھلوی لرین ایچ - اوزلرینی افشا ائدیب، اونلاری
 کیم اولوب، کیم من آسیلی اولوب کیم خدمت ائدیب و کیمین بیویور و غوايله
 (فرمانیله) دا ورانما لارینی صابرانه ترجم ائتمیشدیر:

توکه شاه خبیث ایرانی *	نا جوان مرد و نامسلمانی
در حقیقت به ذاته جلالی *	قاتل پست نوجوانانی
به عمو سامخادمی و غلام *	نوکر پست انگلستانی
جیره خواری کنون به اسرائیل *	رذل و طماع چون یهودانی
دیگر بیر شعرینده، شاهین اولکه نی قویوب قاچما سیندآن صوت رای زیر:	
شاه ایران خلق را چا پیدورفت *	هی بروت خویش را تابید و رفت
دید چون دیگر ندارد مشتری *	او بساط خویش را برقید و رفت

او جواهرهای بیت‌الممال را * از کف ملت چو سگ قاپیدو رفت
بر وطن پذر نفاق و تفرقه * آن خبیث بدگهر پاشید و رفت
۴۸ بیت دن عبارت اولان بو شعرده محمد رضا شاهین یغما چیلیغی و
جنا یتلری رثایت لکن مؤثر بیرقلمله ترسیم اندیل می‌شیدیر.

آقای رزا قی‌سین یوزلرجه بوقیل دن تورکجه و فارسجا شعرلری‌وا ردیر
بو شعرلرده زمانه‌نین نبضینی دویاراق خلقین در دلرینی ترنم اشتمیش
دیر، لکن اسف‌له سویله‌مه‌لی ییک‌کی، بو شعرلرین هئچ بیروی بوگونه قدر
نهراء دیلمه می‌شیدیر.

(یا مانی گلیمر)

دشیه‌م گریمه‌رجب دیر آنان یا مانی گلیمر
ویا سکینه دی‌حمد آنان، یا مانی گلیمر
نه چاره ائیله‌ییم هر زاد دئسم بی‌رینه‌ده‌گر
دشیه‌م بولودو بوگون آسمان، یا مانی گلیمر
دشیه‌م گرا ربا با آز ائیله‌سین رعیته ظلم
ده‌گر طبیعتینه مهدیخان، یا مانی گلیمر
اگریا زام داخی بس دیر عموم ایرانی
بو خواب غفلتدهن بیر او بان، یا مانی گلیمر
بیش - آلتی بقرن یو خوبس دگیل بیان ائیله
بوا و یقودان دورا جاقسان هاچان، یا مانی گلیمر
خمود بس دی داخی کوشش ائیله دور آیا قا
سیز ای جماعت ایرانیان، یا مانی گلیمر
ربایه و قرمه‌پولو گردئسم امیدعلی بیگ
ده‌گر طبیعتینه بیگمان، یا مانی گلیمر
نصیحت ائیله‌یا زام آخری اولارسان خوار
عرق گل ای چمنه‌سن ای سوجوان، یا مانی گلیمر
حیا ائله یا زام ای، خلق بینواهه بو قدر
اذیت ائیله‌م ای شارلاتان، یا مانی گلیمر
بیش - اون قرانی یا زام‌الما، حقی ناحق اشده‌ن
جناب رشوه یقینه بآسبان، یا مانی گلیمر
دئسم اگرکی بولحقین داوارینی چولده
سودون ساغیب گتیمه‌ای چوبان، یا مانی گلیمر

دئیه مگل ای گول مولا وکیل خلق اولما
 نه واربیوخلاقده ای پهلوان، یا مانی گلیر
 مودب اول دئسم ای جوجه مشدی قود اولما
 کوچه ده بعورکیوی گل قویما یا ان، یا مانی گلیر
 اگر دئسم با با جان سن ریاض خلاقت شده
 کول اولما دین اکراولماتیکا ان، یا مانی گلیر
 یازام کیفیرا و شاغی هرگلن قونا ق یان پینا
 گتیرمه بیو سعزو مه گلجهان، یا مانی گلیر
 دئسم با جی با شیوی قورد باشی کیمی آچما
 مسلما " بوسوزه نورجهان، یا مانی گلیر
 آچاندا پئل پا چینی قیچ - پاچان دئسم گورونور
 با جی گئی او قیچووا بیرثومان یا مانی گلیر
 دئسم اگر بیرینه ایچمه آش منت لسی
 قورو چوره گه سو سپ بیه یا وان، یا مانی گلیر
 دئسم حدیث داداش جعل ائتمه منبرده
 سوا دی آز، او زوجوخ رو په خوان، یا مانی گلیر
 سن آللله یولما گینا ن شیخناها می لو تدور،
 هم آجدى اهل ده منجیقان، یا مانی گلیر
 بولاردا یو خدو و شره سهم ا ما مو خمس و زکات
 یا تیرلار اوزلری آچ بوزمان، یا مانی گلیر
 یئمه دئسم اگر ای محترم سن اموالین
 بوبینوا لارین، حقدن او تان، یا مانی گلیر
 کا سبلیق عار دگیل کسب ائله بو عالمده
 اوزالرین له گفتیب مال قازان، یا مانی گلیر
 سوین، ووران با شینا ملتین گلیر خوشونا
 نه قدر خوش دا نیشیب یا لواران، یا مانی گلیر
 چا خان بوقدر ائلمه آخی با شیمیز گفتدي
 حسینعلی دی بیز آز کم یا لان، یا مانی گلیر
 بو سوزلرا یله دئسم ائتمه ایندی " رزا قی "
 ها می بو خلقی اوززو وه یا مان، یا مانی گلیر

ارباب و رعیت

پاسن محمد خداei رزوف سجانه	من او شکر در حیم و قدیم و دیانته
پهاره شکر فراوان مسدنی پایان	او خالق که فریب بروت ایله کوچ خانه
دیریدی باع عمارت بهشت مینونک	آپارخان ایله دیلا و قصرها نه
کنیزه نوکر و مشخر منی لطافت ده	شیشه در را بجز شده حر و غسلانه
امیدیدی نچه گوزل شوخ پشم قمت او نه	تمام دلپیشی زبان فتنه
سواری هاشمین شش دستگاه امادیدی	فروش بیل میز و صندل طوکانه
حقوق آید اوقیز میں ایش فقط اصن	کش در مطالعه نه نچه آیلی مسنه
قبش عمارت تخته اندام بماره قالور	ہوا قیزندہ کشیده یا بدی باع شیرانه
کلم نکت آق بدن اربیان اندیش قیمت	قار قشیش کیسی چھکداری کلپه رحانه
امیدیدی قیمت اربابه آیچو اما	دیریدی نان جوی رست ایله ده حق
الی قابار ماقی قیچ چاتلاماقی بزرگره	دیک لذت کیغین فتحی خانه
یادان قوری چورگی کندیه اندیز روی	ولی لذیذ هنذ ای ایرا صلا
صاحب قص ایله ماق کیفه باخاق اربیان	دیریدی زخم و بخشنی فعله نه

بس چرک و جرج فرسی ایلیوب ریت
 سخوان آخشا ماش کورماق الکین ماق
 ماشین سواری اربا په المیوب قشت
 دادا زیست شماق دیم سالانی بتوون ر
 او دون دش رماقی جوت بورماقی یا دون یمناقی
 وزیری تمام نسم و خصه رنج داند و هی
 و زیریدی غلنه کرمانا هاساری یا
 دریک و قیسی دادنده همیزره لوزوم
 شیره باشد و قی زریش ملایرله
 و زیریدی جهر خضره مانی قصره
 نار ایله اخیری ساده محابنه دنریش
 چاپنی لطف ایلیوب لا بیج ان قشنه
 وزیریدی حافظ و سعیدی شحر شیره ازه

یاما حلی بزر چشیزی آرد او دی خانم جانه
 و زیریب عیشه یک عایینی اعیانه
 اندییدی کردینی روزی بیت عسلی جانه
 اقینی روزی اندیب خان ازکه فرجانه
 تمام لطف ایله بکندی سلامه
 یاما قلی کنه بسی کار بلا چرانه
 ات دادا ر صوتی او لکه درستانه
 و زیریب دلاج خیاری توئی برا فانه
 چناناقی چریده و زریش خدا همدانه
 قایینی هجر جه شداره اید کاش
 شیرین قودونی زرند په بحافی بخانه
 شکر خذ رستانه قذین و زیریب فرعانه
 نتک او اولکه یه بلکه قام ایرانه

او شهسواره و شریوب پر قفال فیلانگی	دخویز فرزینه و پسته ننده دامغنا
او جوز بالوق او خیرب امزلي ایله رته	مرگیات و دوکونی و نریبدی کی سیلانه
تعارف و مانو قی سخن ره اماکن هنر	گز ایله هیسوانی لطف ایله بوصه ها زه
او بزرده پشمک و کلکا به خربوزه چونه	قما سویانی درود بزیریده کرمانه
نطرنر آرمودی و مریش بنماره را پور	سیکار ایله تو قون و تریکی تو صیکانه
خیریدی کو فته کب ابی بلاد تبریزه	کره نی شخص سرا به پنیری بیعوانه
پشنه سیب میخ و خسرو بوند	در شیدی بو جاین آتما محال لنجانه
خیلی طابی و گر کمی در بیشه	گیلاسی شیرانا و آلمانی خسرا اسانه
تام حملت لعنی و فرد ویب	عوضه لطف ایمیوب شهستان تهرانه
سمند تیر تکنی ترکنده و نریبدی خدا	خودی لاره سخرده بونه بیستا
بیشک آق روی ابی مزلعانه را ذوقی ندا	لیف یوانی و نریب قاریله قاراقانه
نکاهی شعر نریب شاد قیدا قحلق	و نریبدی اکبر روزاتی «نی صصره قانه